

Koroškim članom Slovenske Šolske Matice. Vse one tovariše in tovarišice, ki so svoj čas vplačili članarino za 1921 z 20 kronskega zneskom, prosim, da upošljejo čimprej na moj naslov še 12 K kot doplačilo k povisani članarini. — Pavel Koschier, okr. šolski nadzornik, tč. v Prevalljah — poverjenik SŠM za Koroško.

Slovenska Šolska Matica. Poverjenike in poverjenice prosimo, da se požurijo z nabiranjem članov. Vseled odborovega sklepa znaša članarina na leto 8 dinarjev (32 K); za dijake znaša članarina 5 din. (20 K); ustanovniki morajo doplačati 5 din. za leto 1920. Poverjeniki, ki so pobrali članarino po 20 K, morajo pobrali še doplačilo po 12 kron. Ustanovniki znaša v bodoče 200 dinarjev. Za leto 1820, bo izdala S. Š. M. te-le publikacije: 1. Posebno ukoslovlje slovenskega učnega jezika v osnovni šoli. — Učiteljskišča priredil Fr. Fink. — 2. Dr. Ljudevit Pivko in Adolf Schaub: „Telovadba. Razlaga telovadne teorije in navodilo k vodstvu telesnih vaj po Tyrševem sestavu.“ — 3. Letopis, ki bo objavil oceno delovanja H. Schreinerja, Iv. Macherja in Iv. Krulca. Poleg tega pa še „Podrobni učni načrt za telovadbo“. — Imenik članov in seznam izdanih knjig bo izšel v posebni knjigi.

Nova učna knjiga. V zalogi šolskih knjig je izšla „Občna zgodovina vzgoje in pouka s posebnim ozirom na ljudsko šolstvo za moška in ženska učiteljska.“ Spisal je knjigo dr. Janko Bezjak. Cena ji je 40 kron, trdo vezani 49 kron.

Šolska vodstva opozarjamo na današnji oglas „Efesin“ črnilni prašek in priporočamo takoj naročiti, ker se je caina za 100% podražila.

Članarina in darila za učiteljski konvikt. Ljudmila Dragan-Slanovecova iz Ljubljane 20 K. Angela Porekarjeva 10 K, Zvonimir Porekar 10 K, Franica Valpoticjeva 10 K, vsi s Huma pri Ormožu. — Albin Smole iz Vodice 20 K. — Franjo Jeglič 10 K, Malči Jeglič 10 K, oba iz Dovjega. — I. Dolinar-Maroltova iz Ljubljane 15 K. — I. Sedejeva iz Ljubljane 20 K. — Špan Fran iz Ljubljane 20K. — Janko Škufca z Drenovega griča 10 K. — Fran Zupančič iz Rateč pri Kranjski gori 15 K. — Iva Jamškova 20 K, Albina Rupnikova 20 K, obe s Studenca-Iga. — Učiteljsko v Trbovljah 75 K. — Doljak Kristina 20 K, Pipan Rizika 20 K, Pleško Marija 10 K, Perin Ana 10 K, Zavrtnik Milka 10 K, Podbršček Lojzka 10 K, Jug Ana 10 K, Strajnar Ida 10 K, Gregorič Vinko 10 K, vsi iz zasedenega ozemlja, zaposleni pri višjem šolskem svetu. — R. Bizjakova 10 K, M. Mehetova 10 K, M. Meškova 10 K, M. Palmetova 10 K, H. Potočnikova 10 K, C. Skubičeva 15 K, M. Sodnikova 10 K, J. Trdnova 10 K, M. Vidličeva 10 K, I. Waschtetova 10 K, vse na I. mestni dekliški meščanski šoli v Ljubljani. — Jos. Kalinova 10 K, St. Kantetova 20 K, Fr. Lundrova 10 K, E. Rekarjeva 10 K, E. Rojčeva 10 K, A. Sarkova 14 K, M. dr. Šorlieva 10 K, E. Žerjavova 10 K, vse na I. mestni dekliški šoli v Ljubljani. — Breda Neratova 10 K, Jožica Likozarjeva 10 K, oba iz Ljubljane. — Ivan Pipan 30 K, Antonija Kovač 20 K, Riko Paternost 20 K, Gabrijele Pipan 20 K, Marija Pipan 20 K, vsi iz Poljanske doline nad Škofjo Loko. — Drago Rumpret 25 K, Cecilija Eržen 25 K, oba iz Sromelji. — Današnja zbirka — K 774: uspeh darovanja do današnjega dne — K 4160:50. Darovanje se bo nadaljevalo do 8. decembra.

Napadi na učiteljski stan.

Napad na učiteljsko iz Srbije v višjem šolskem svetu od strani klerikalcev. »Jutro« piše »Povsod in ob vsaki priliki kažejo slovenski klerikalci svojo plemensko mržnjo proti Srbom, svojo versko nestrpljivost proti pravoslavju. Dogodek, ki se je dogodil v zadnji seji višjega šolskega sveta, 15. t. m. v Ljubljani, nam jasno pokazuje krivice, ki zanašajo to mržnjo med narod. Ministrstvo prosvete je imenovalo za Ljubljano učiteljsko, ki naj bi poučevala po ljubljanskih ženskih ljudskih šolah srbohrvaščino. V seli višjega šolskega sveta pa je vstal kanonik Nadrah in protestiral proti temu, da je na ljubljanskih ljudskih šolah nastavljen učiteljica druge vere, da žali čut katoliškega prebivalstva dejstvo, da njegovo mladino poučuje učiteljica, ki je pravoslavne vere! Proti takemu zelotstvu je odločno nastopil zastopnik učiteljskega ravnatelj Jelenc, ki je protestiral proti netaktnosti zastopnika duhovščine in vprašal kanonika Nadraha, ali žali njegovo katoliško čustvo tudi dejstvo, da je naša kraljevska dinastija pravoslavne vere. Predlog kan. Nadraha, da se ta učiteljica Srbknja odslovi, je bil odklonjen z veliko večino, za predlog so glasovali samo navzoči katoliški duhovniki, drugi klerikalci pa so glasovali proti Ta dogodek je jasen dokaz, da prihaja hujšanje proti Srbom in pravoslavju edino iz katoliških duhovniških krogov, ki izrabljajo versko razliko v svoje nizke strankarske svrhe in kupčujejo v narodu z verskimi čuti. Tudi v Srbiji je že precejšnje število slovenskih učiteljev in učiteljic, ki so katoliške vere, ali do danes se ni spozabili eni Srb tako nízko, da bi nastopil proti njim. Tako nekulturnega čina zmožni so isti katoliški duhovniki, ki so jim sicer vedno polna usta o balkanizmu. Spominimo se pa samo malo preteklosti in vprašamo, ali se je v bivši Avstriji našel

kdaj in kje kak katoliški duhovnik, ki bi v kranjskem deželnem šolskem svetu protestiral proti temu, ko je avstrijska vlada nameščala po kranjskem nemške profesorje protestantovske vere. Seveda, takrat smo živeli v Avstriji, danes pa v Jugoslaviji!»

Nov napad na učiteljsko. »Doma ljub« z dne 17. nov. t. l. piše: »Koliko časa še (Dopiš z dežele.) naj mirno gledamo in prenašamo te strašne razmere na naši ljudskih šolah? (Izvezete so seveda one šole, kjer je res učiteljsvo na svojem mestu.) Višji šolski svet je kriv, da se je zanesla med liberalno učiteljsvo pokvarjenost in brezbriznost, da ji ni para. Višji šolski svet ima menda ta edini namen, da liberalno učiteljsvo spravi v mesta. Nič ne vpraša: ali je potreben ali ne, ali je zmožen ali ne, ali ima sploh kaj smisla za vzgojo mladine ali ne. Zadržuje, da je le liberallec. Ali pa je učiteljsko mesto na šoli, od koder je učitelj poklican v mesto, razpisano, da bi drugi prišel? Kaj šel Nadučiteljsko mesto v kraju si pridriži in stanovanje seveda tudi, sam se pa potika po mestu, kjer nima kaj početi. Posledica tega je: ti, ljudstvo, plačaj nje in še namestnika; torej dva namesto enega. — V dokaz resničnosti povedanega naj služi sledeče pojasnilo: Iz Sv. Križa pri Kostanjevici je nadučitelj (znan vinski trgovec) bil poklican v Ljubljano. Ker ni imel tam kaj delati, so ga poslali na Koroško, kjer se je »požrtvovalno« trudil za — veselice. Za to svoje delo je dobil vsak dan dvesto kron. Umevno, da je Koroška morala biti zgubljena za Jugoslavijo, ker so tako delali za narod. V Sv. Križu si je ta mož stanovanje pridržal v šoli. Sam je bil v Ljubljani in na Koroškem, družina v šoli v Sv. Križu, drugo učiteljsvo se je potikalo po zasebnih stanovanjih. Letos se na tej šoli še ni pričel pouk. Zakaj ne? Nadučitelj ima »bolezenske« dopust, da se lože za zanima za vinske kupčije, šopiri se v šolskem stanovanju, svojo hišo ima pa v najemu. Ali smo za to zidali šolo, da služi za stanovanje človeku, ki ne uči in ki mu je šola deveta »briga? Šola je zato, da bodo naši otroci v šolo hodili in se kaj koristnega naučili. Zato zahtevamo: V Sv. Križu pri Kostanjevici naj se nadučitelj takoj izseli iz šole — v svojo hišo gre lahko, če hoče —, ker ni več za rabo, naj se upokoji, nadučiteljsko mesto naj se razpiše, da pride v kraj učiteljska moč, ki se bo vzorno trudila za šolsko mladino, šolski pouk naj se takoj prične po vseh razredih. Trotove ne trpimo nič več med seboj!«

Javen shod proti učiteljsvu. »Slovenec« z dne 20. nov. t. l. št. 266 piše: »Boj za očenaš. V sredo zvečer se je vršil v Križah pri Trzinu velik protestni shod, katerega je sklical zastopnik staršev J. Sitar proti terorizmu višjega šolskega sveta, ki skuša preko sklepov občine in krajnega šol. sveta razširiti tujakšnjo šolo. Obvestilo viš. šol. sveta, da pošilja k nam zopet novo učiteljico, je nabito polna dvorana z velikanskim ogorčenjem zavrnila. Tu ne gre za boj proti šolstvu, ki se mora kot najvažnejše kulturno sredstvo pospeševati seveda po finančnih možnostih. Pogledimo! Učiteljica Mlakar, proti kateri se osebno ne moremo pritožiti, je bila nastavljena v začetku leta v Podstenicah pri Toplicah, kjer ni nobene učiteljske moči. Pa v Križah pri Trzinu je bolj fletno in železnica zraven. Ker so dosedaj zadostovale v Križah tri učne moči, je bilo treba seveda razširiti šolo, ker je kalpada v Križah za učiteljsko moč večja komoditeta kakor v kakem osamljenem kraju. Novomeški glavar je pa potem prošil g. Lobeta, žup. upr. v Poljanah, kjer tudi že od maja ni nobenega učitelja, da naj prevzame šolo v Podstenicah »radi pomanjkanja učiteljskih moči.« Na eni strani vsiljuje proti volji ljudstva nove moči, na drugi pa pustite nekature šole prazne! To ni prav! Nadalje je protestni shod z nepopisnim navdušenjem vzel na znanje resolucijo, da se takoj prične v šoli moliti očenaš. Ako se tej upravičeni zahtevi ne bi takoj ugodilo, bo odgovoren za posledice višji šolski svet. Tozadevne resolucije so se odposlale na pristojna mesta. Izvolil se je še odbor 13 moč, katere je ljudstvo brez razlike strank pooblastilo, da izvedejo upravičene zahteve ljudstva in se upostavi zopet normalni red. Ti demokratični polzkusi liberalnih učiteljev so odprli našim ljudem očji, da bodo 28. t. m. šli v boj proti laždemokratom.«

Župnik zapodil učitelja iz šole. Dogodil se je slučaj, da je prišel dekan v šolo in učitelju zagrozil, da ne sme več prestopiti šolskega praga, sicer bo on šel v razred in bo spustil otroke domov. Otroci so si že pred tem dogodkom pripovedovali, da »danes ne bo šole«. — »Slovenec« z dne 19. novembra t. l. št. 265 poroča o tem: »Žalosten slučaj. Poroča se nam: V Gorici pri Ribnici je preteklo nedeljo v gostilni pomožni učitelj Ferluga govoril: »Ne verujem v Boga, ne v Marijo, ne v svetnike, to je vse izmišljeno.« Ko so ga kmetje vprašali, je-li tudi otroke v tem smislu vzgaja, je odgovoril: »Seveda, da ne bodo tako neumni kakor ste vi.« Dne 17. t. m. je predsednik krajnega šolskega sveta vsled tega zahteval, da se Ferluga iz šole odstrani, kar je ta tudi storil. Stvar pride pred višji šolski svet. Podobni slučaj se poroča iz Šiške. Stvar je zelo značilna za duh, ki vlada v krogih, katerim ti gospodje pripadajo in ki kljub

temu trdijo, da niso proti verskemu čutu ljudstva.« »Slov. Narod« z dne 21. nov. št. 267 pa poroča o tem slučaju takole: »Klerikalna lažljivost. «Slov.» z dne 19. novembra je očital učitelju Ferlugi v Gorici pri Ribnici, da je v neki gostilni rabil te besede: »Ne verujem v Boga, ne v Marijo, ne v svetnike, to je vse izmišljeno.« Dogodek je od kraja do konca zlagan in učitelj Ferluga je že vložil po svojem zastopniku dr. Pucu tožbo proti »Slovencu«. — Naše mnenje je, da ni v takih slučajih samo tožba na mestu, ampak ovadba na državno pravdnitvo, ker se je dekan grozilno izražal proti učitelju kot uradni osebi in mu je grozil v njegovem uradnem delovanju. — Sicer pa je Ferlugo korak že dosegel delni uspeh. »Slovenec« z dne 21. novembra se je prestrašil »Narodove« notice ter priobčuje v št. 267 te-le vrste: »Gospod učitelj Ferluga iz Gorici pri Ribnici je, kakor beremo v »Slov. Narodu«, vložil tožbo proti našemu listu, ki mu je v dopisu očital, da je v neki gostilni izustil besede: »Ne verujem ne v Boga, ne v Marijo, ne v svetnike; vse to je izmišljeno.« Ker smo glede tega dobili poročilo, v katerem so se navajala ne samo dejstva, temveč tudi priče, ker se je nadalje sporočilo, da je sam predsednik krajnega šolskega sveta pozval g. Ferluga, da se vsled tega iz šole odstrani, kar da je on tudi brez ugovora storil in je bila na njegovo mesto naznačena druga učiteljska moč, in ker se je ob enem sporočilo, da je zadeva bila naznanjena v najboljši veri. — smo poročilo priobčili v najboljši veri, da odgovarja resnici. Če bi pa ono resnici ne odgovarjalo smo mi po načelu časniške poštenosti in lojalnosti, ki nas v javnem življenju vsegar vodi, brez vsega pripravljeni krivico popraviti, naj bo prizadjana komurkoli.« — Toliko zaenkrat za zgod. kakšnih manir se šoli in učiteljsvu nasprotno časopisje poslužuje v sedanji volilni borbi. K zadevi se o priliki še povrnemo!

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročilno knjigarna »Učiteljske tiskarne v Ljubljani«, Frančiškanska ulica 4. 6.

Slabonadarjeni otroci in njihova vzgoja. Tozadevno jugoslovansko literaturo izpopolnjuje knjiga »Duševno slaba deca i njihovo vaspitanje«, ki je izšla v Novem Sadu. Avtor knjige je prof. P. Sotić. Knjiga stane 20 din. in se naroča: Knjižara Ornjanovič, Novi Sad.

ZA REZERVNI SKLAD UJU POVERJENIŠTVO LJUBLJANA.

Prostovoljni organizacijski davek. (Sklepi upravnega odbora Zavzve z dne 27. decembra 1918.) LXV. izkaz.

Po 240 K: Učiteljsvo narodne šole v Rajhenburgu ob Savi. — Da, domovinsko ljubezen in stanovsko zavest mora zavedni učitelj izpričati vsekdar! — Po 160 K: Barjanski učiteljski zbor v Ljubljani. Prispevali so: Črnogaj Fran 60 K, Panj Hribenikova in Marija Smolčičeva po 40 K ter Anica Španova 20 K. — Po 140 K: Učiteljski zbor v Sodražici. Darovali so po 20

kron: Vrbič Mihajl, Paganelli Anton, Kovač Viktor, Žitko Matko, Jadviga Strelcova, Iva Lovšinova in Berta Lapajnova. — Po 75 K: Učiteljsvo — Trbovlje. — Po 70 K: Učiteljsvo na Vrhniki. Prispevali so po 20 K: Olga Horvátova, Darinka Franketova ter Anzela Petričeva, Michler Ivan pa 10 K. Hvala! Kje so pa ostali tovariši in tovarišice? — Po 50 K: Mina Bezljajeva — Žiže. Po 40 K: Franjo in Malči Jeglič — Dovje, p. Mojštrana. — Po 30 K: Kramer Miroslav — Škofja Loka. — Po 20 K: Smole Albin — Vodice nad Ljubljano. — Današnji izkaz 825 K. Prej izkazanih 26.673 K. Skupaj 27.498 K.

Ivan Petrič, Ljubljana, VII., Gasliška cesta 172.

Po sklepu lista.

Okrajna učiteljska društva opozarjamo, da izide v prihodnji številki »Učit. Tov.« osnutek pravil za okrajna učiteljska društva, na podlagi katerih naj predelajo okrajna društva svoja pravila, da bodo v skladu s pravili UJU.

Št. 2170/m. s. sv.

Razpisi učiteljskih služb.

Na mestnih ljudskih in meščanskih šolah ljubljanskih za šišenski okraj se razpisujeta vsled odredbe višjega šolskega sveta z dne 24. oktobra 1920, št. 10.523, dve vsled odluka višjega šolskega sveta z dne 14. januarja 1920, št. 18.803 ex 1919 nanovo sistemizirani službi mestnih katehetov v stalno popolnitev.

Prisilci morajo biti usposobljeni za pouk v reuku na ljudskih in meščanskih šolah.

Pravilno opremljene prošnje je vlagati po službeni poti pri mestnem šolskem svetu ljubljanskem do všteteja

dne 10. decembra 1920. Mestni šolski svet ljubljanski, dne 16. novembra 1920.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj.

Last in založba UJU. — poverjenišva Ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Kontrolne knjižice za obrtno nadaljevalne in gremialne šole se dobe v Učiteljski tiskarni komad po 3 K.

RISANKE iz finega risalnega papirja 8 listov, z lepim ovitkom à K 4.—. razprodaja Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Pri večjem naročilu popust!

Za Miklavža in Božič!!

Najprimernejša darila otrokom so mladinske knjige. V ta namen priporoča Učiteljska knjigarna v prvi vrsti one mladinske spise, ki jih je založilo »Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta«, in sicer:

Table with 2 columns: Title and Price. Includes books like 'Engelbert Gangl: Spisi za mladino', 'Andrej Rapč: ...', 'Mirkov Julče: ...', 'Ivo Trošt: Moja setev. Spis za mladino', 'Pav. Flerč: Iz mladih let. Spis za mladino', 'Marko Šenjanin: Slovenski Robinzon', 'Rab. Tagore: Povestice', 'Dr. Ivo Sorli: Bob in Tedl', 'Cvetko Golar: Prelepa Vasiljica', 'Dr. Ivan Lah: Dore', 'Oton Župančič: Sto ugank'.

Razen tega vse šolske potrebščine, kakor zvezke in risanke lastnega izdelka, svinčnike, peresa, radirke, vse po najnižjih cenah. — Šolske pušice (peresnice) po K 5.—, 6.—, 8.40, 9.—, 25.—, 30.—.

V zalogi je tudi nadalje:

Ročni zapisnik, obsega koledar, plače stalnega učiteljsva, na ljudskih in meščanskih šolah, draginjske doklade, službena doba, upokojitev, šolstvo v Sloveniji, kolkovno lestvico, poštni tarif. Cena izvodu za 100 učencev K 12.—, za 150 učencev K 14.—.

Šolski list. 1. številka I, II. in III. stopnje je pošla, II. stopnja 3. številka je izšla pravkar, stane 14 kron.

K. Wider: Moje prvo berilo. Sedmi natisk, 12kron.